



MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉS
KÜLÜGYI HIVATAL

JELENTÉS

az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése 2011. évi nyári üléséről

Budapest, 2011. június

Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése 2011. június 20-24. között tartotta ülését Strasbourgban. A Magyar Országgyűlést Koszorús László, Hoppál Péter, Székyné Dr. Sztremi Melinda (Fidesz), Kalmár Ferenc, Vejkey Imre (KDNP), Szabó Vilmos, Harangozó Gábor (MSZP), Kaufer Virág (LMP), Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik) képviselte. Az ülés napirendjén többek között az Európa Tanács úgynevezett Bölcsék Tanácsának XXI. századi Európáról szóló jelentése, a Parlamenti Közgyűlés reformja, valamint a nemzeti parlamentek, mint az emberi jogok európai garanciájáról készült jelentések szerepeltek.

I.

Az Európa Tanács Bölcsék Tanácsa jelentésének vitájában Kalmár Ferenc és Harangozó Gábor szólalt fel. A Közgyűlés a jelentést követően határozatot, illetve ajánlást fogadott el. A vitában felszólaló Kalmár Ferenc rámutatott, hogy a kérdés raportőrei között több közép- és kelet-európai képviselő volt, ugyanakkor a jelentés főleg Nyugat-Európával foglalkozik. Hangsúlyozta, hogy az együttélés Közép-Kelet-Európában elsősorban etnikai témakör. A XX. század zivataros viszonyait követően a nemzetek együttélése, az etnikumok együttélése az egyik kiemelt kérdéskör régiókban. Mindez a II. Világháborút követő időszak terméke, ezért is fogadja néhány politikus az etnikai autonómiával vagy kollektív jogokkal kapcsolatos kérdéskört fenntartásokkal. A felszólaló hiányolta a jelentésből azokat a stratégiai ajánlásokat, amelyek az etnikai közösségek autonómiájára, meghatározására vonatkoznak, hiszen ezek feltétlenül szükségesek kultúrájuk, nyelveik és hagyományaik megőrzéséhez, csakúgy, mint jövőjük biztosításához. Kalmár Ferenc szóvá tette felszólalásában, hogy Romániában az utóbbi hetekben olyan közigazgatási átszervezések tervei kerültek napvilágra, amelyek ellent mondanak a Románia által a felvételtkor vállalt kötelezettségeknek, különös tekintettel a Közgyűlés 1201-es ajánlásának 5. cikkelyére. Ez az etnikai összetétel megváltoztatásának tilalmát tartalmazza. Összefoglalóan rámutatott arra, hogy a jelentés jó lehetőséget adott a fent említett problémák megtárgyalására.

A vitában felszólaló Harangozó Gábor a roma népesség speciális problémáival foglalkozott. Ebben az összefüggésben a szolidaritást, a társadalmi- és regionális kohéziót emelte ki. Rámutatott, hogy a sérülékeny etnikai csoportok, különösen a romák több dimenziós problémával találkoznak, amely közül a szegénység, a társadalmi elkülönülés növekvő mértéke a legaggasztóbb. A hosszan tartó munkanélküliség is e problémakörbe tartozik. A roma kérdéssel összefüggésben rámutatott a területi és térben történő kirekesztés problémájára, a szegregáció folyamatára. Különösen szembeütőnek tartotta az elkülönülést a városokban, ugyanakkor a romák lakta vidéki településeken a helyzet még ennél is rosszabb. Hangsúlyozta, hogy az új EU tagországokban e kérdéskör hangsúlyosan jelentkezik. Mindezek alapján aláhúzta, hogy a kérdés horizontális megközelítése nem elégséges, ehhez a földrajzi, területi megközelítést tartotta célravezetőnek. Ez az érintett térségekben a helyi problémák konkrét megoldásához vezethet. Ellenkező esetben gazdasági, szociális értelemben polarizáció indulhat el. Mindez pedig a növekvő szélsőségek felerősödéséhez vezethet.

Az Európa Tanács Bölcsék Tanácsa által készített jelentéshez fűzött véleményében a Szociális és Egészségügyi Bizottság részéről Kaufer Virág rámutatott, hogy a jelentés fontos jelzés a 2011-i év Európájában arra, hogy a gazdasági válság közepette foglalkozni kell a szociális problémákkal is. Megemlítette Magyarországot példaként, ahol három millió ember, a lakosság majdnem 1/3-a (melyek között nagy számban vannak a romák) szegénységben és marginalizált közösségekben él. Ez a körülmény politikai akarat hiányára vezethető vissza, és

következménye, hogy egy szélsőségesen jobboldali párt harmadik erő lett a Parlamentben. A Szociális Bizottság néhány javaslatot fogalmazott meg az ajánláshoz. Összefoglalóan elmondta, hogy a Szociális Bizottság kész a jelentés következményeinek figyelemmel kísérésére, és az abban fogalmazott feladatok megoldásában való részvételre.

A Közgyűlés a vitát követően **ajánlást** fogadott el (1975/2011). Az ajánlás többek között azt tartalmazza, hogy a Miniszteri Bizottság vegye figyelembe és alkalmazza a Bölcsök Tanácsának ajánlásait, és ennek nyomán indítson kampányt az együttélés érdekében, használja ki az Európa Tanács Fejlesztési Bankja adta lehetőségeket, szólítsa fel a tagországokat, hogy építsenek úgynevezett kulturális hidakat az egyes nemzetek között. Emellett felszólította a különböző vallások képviselőit, hogy járuljanak hozzá a vallásszabadság, a közös értékek a megőrzéséhez és az intolerancia elleni küzdelemhez.

A Közgyűlés jelentést hallgatott meg és vitát folytatott az Európa Tanács reformjáról. A vitában felszólaló Szabó Vilmos rámutatott, hogy az Európa Tanács és a Parlamenti Közgyűlés reformja időszerű, amely mindenki számára nagy kihívásokkal jár. Ez egy ambiciózus terv, amelynek kulcseleme, hogy a tagállamok magukénak érezzék, és tulajdonosi szemmel tekintsenek az Európa Tanácsra. A jelentésből kiemelte az Európa Tanács és az Európai Unió intézményei közötti együttműködést. Azt a meggyőződését hangsúlyozta, hogy az Európa Tanács hatékony munkája az elkövetkezőkben egyre nagyobb mértékben fog az együttműködés sikerén múlni. Az elmúlt évtizedek fejlődését tekintve aláhúzta, hogy az Európai Unióval történő együttműködésben kiemelt szerepe lesz az emberi jogi vonatkozásoknak, tekintettel arra, hogy a Lisszaboni Szerződés lehetővé tette azt, hogy az Európai Unió csatlakozzon az Európa Tanács Emberi Jogi Konvenciójához. Rámutatott ugyanakkor, hogy az Európa Tanács és az EU közötti emberi jogi párbeszédet és szorosabb együttműködést ki kell terjeszteni a nem EU országokra is. Aláhúzta, hogy ez az együttműködés rámutatott az Európai Unió hiányosságaira is, hiszen a magyar médiatörvény esetében kiderült, hogy az Európai Uniónak szűkebb hatásköre van a szabad véleménynyilvánítással kapcsolatosan, mint az Európa Tanácsnak. Ez az eltérés konfliktust okoz a magyar médiatörvény nemzetközi megítélésében is. Hangsúlyozta, hogy az elkövetkezőkben olyan szabályozást kell kialakítani, hogy az ilyen konfliktusok elkerülhetőek legyenek. Végül üdvözölte azt a munkát, amelyet e területen Thomas Hammarberg, az Európa Tanács emberi jogi biztos az Európai Unió intézményeivel való együttműködés kialakításában folytat.

Gaudi-Nagy Tamás a felszólalásában aláhúzta, hogy a Közgyűlés független tagjaként hátrányban van a felszólalások sorrendjét illetően. Rámutatott: ez az első alkalom, hogy a felszólalók között helyet kapott. Emlékeztetett arra, hogy egy évvel ezelőtt egy személyes állásfoglalásában kérte a Közgyűlést: biztosítsák a független tagok számára a Közgyűlés munkájában való hatékony részvételt. Ennek része lenne a Büro döntéseinek befolyásolásában való részvételi lehetőség, és a felszólalások rendjének a megváltoztatása. Elmondta, hogy európai szinten az emberi joggal való küzdelmet nem lenne szabad politikai csoportokhoz kötni, az egyéni képviselők ilyen irányú tevékenységét ugyanakkor támogatni kellene. A reformhoz hozzátartozik, hogy a nemzeti kisebbségek ügyét gyakrabban kellene tárgyalni a Közgyűlésben. A nemzeti kisebbségek kérdésének a beillesztése az új bizottsági struktúrába ugyanakkor komoly problémát okozhat. A Parlamenti Közgyűlés reformjával kapcsolatos vitát követően a Közgyűlés **határozatot** hozott (1822/2011). A határozatban többek között a Közgyűlés a következő területeken döntött a működés reformjáról: a határozatok és az ajánlások, az elfogadott szövegek nyomon követése, a közgyűlési viták, a Közgyűlés kommunikációs eszközei, az anyagi forrásokhoz való jutás és a választási megfigyelések

szervezése. Emellett a közgyűlési viták szervezését, a helyettesek kérdését, a bizottsági struktúrát is változtatta a Közgyűlés, ezentúl nyolc állandó bizottsága lesz a Közgyűlésnek.

Gaudi-Nagy Tamás Nadenov bolgár külügyminiszternek feltett kérdésében elismerését fejezte ki, hogy Bulgária az emberi jogok és az Európa Tanács-i kötelezettségek teljesítési vonatkozásában előrehaladást ért el, ugyanakkor kérdésként vetette fel a Romániához hasonló helyzetet, amikor is egy állam nem teljesíti a kötelezettségvállalását. Elkerülhető-e ez a helyzet Bulgária, illetve más tagországok esetében? A külügyminiszter válaszában rámutatott, hogy Bulgária minden vonatkozásban teljesíti az Európa Tanács emberi jogi normáit és tartja magát a kötelezettség vállalásaihoz.

Az emberi jogok állapotáról és azon belül a parlamentek szerepéről folytatott jelentés vitájában felszólaló Kalmár Ferenc rámutatott, hogy a gazdasági válság leginkább a legszegényebb rétegeket érintette, így a társadalmi igazságtalanság és az emberi jogok megőrzése leginkább e rétegek tekintetében érződött. Magyarország vonatkozásában rámutatott, hogy a korábbi szocialista kormányok megszorító intézkedéseket hoztak, és ezáltal ezen rétegek számára komoly egzisztenciális problémát okoztak. A konzervatív kormány viszont a polgárok adóját mérsékelte, ugyanakkor a bankokra és multinacionális vállalatokra külön adót vetett ki. Emiatt nagy ellenállás bontakozott ki az országon belül és kívül is, amely a magyar demokrácia állapotáról folytatott vitára is vezetett itt az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésében. Rámutatott, hogy az új magyar Alaptörvény garantálja az emberi jogokat, hiszen részletesen tartalmazza az alapvető emberi jogok kartáját. Végül a felszólaló rámutatott, hogy az e témában foglalkozó jelentéseket ismételtelen meg kellene vitatni az Európa Tanácsban. A vitában felszólaló Harangozó Tamás kiemelte, hogy a jóléti programok csökkentése, a társadalmi, szociális jogokat csökkenti, és így a legszegényebbeket érinti. Aláhúzta, hogy az elmúlt években a szociális kohézió válságba került az európai országokban. Ezt mutatja az is, hogy az európai parlamentekbe szélsőséges jobboldali pártok kerültek. Ez oda vezetett, hogy a leszakadó rétegek szavazataiért folyó küzdelem indult meg a nagyobb pártok és a szélső jobboldali pártok között. Vannak olyan kormányok, amelyek egyfajta hierarchiát próbálnak a társadalomra rákényszeríteni, amelynek értelmében a szegény rétegek élőködőek a társadalomban, ez a szolidaritás végéhez vezet. Magyarország esetében kiemelte, hogy az új Alaptörvény megváltoztatta az állampolgárok jogát a társadalmi biztonsághoz, és ezt az állam hatáskörébe emelte. A jelenlegi kormány ezáltal a legkedvezőtlenebb helyzetben lévő csoportokat vádolja azzal, hogy a magatartásuk miatt munkanélküliek lettek. Mindezek alapján csökkentek a jóléti költségek, amely ezáltal is a szolidaritás csökkenéséhez vezet. Itt az ideje, hogy a parlamentek olyan felhatalmazást kapjanak, amelyek az emberi jogok teljesítésének a monitorizálásához vezetnek, és így nem elég az emberi jogi bizottságok létezése, fel kell hatalmazni őket, hogy az emberi jogi és szociális jogok helyzetét is vizsgálják.

A nemzeti parlamenteknek, mint az emberi jogok garanciájáról szóló jelentés vitáját követő **határozatban** (1823/2011) a Közgyűlés többek között meghatározta a nemzetközi emberi jogi követelmények parlamenti felügyeletének alapelveit. A következő alapelveket határozta meg: a törvénytervezetek rendszeres áttekintése annak érdekében, hogy azok megfeleljenek a nemzetközi emberi jogi követelményeknek, a kormányok kötelezettsége, hogy rendszeresen tegyenek jelentést a parlamenteknek az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó határozatairól és annak végrehajtásáról, szükség szerint a törvénytervezetek és módosításának kezdeményezése, valamint a tanúvédelem és a vonatkozó dokumentumok megfelelő őrzése. A határozat fontosnak mondta független szakértők alkalmazását, valamint a civil társadalommal

és más emberi jogi intézményekkel való együttműködést. A **szociális jogok** tekintetében a Közgyűlés **határozatában** (1824/2011) többek között hangsúlyozta, hogy a tagországok tegyenek megfelelő lépéseket a vonatkozó Európa Tanács-i és ENSZ konvenciók érvényesítése érdekében. Fordítsanak figyelmet az egyenlőségre és a diszkrimináció mentességre, hangolják össze a gazdasági, pénzügyi és kereskedelmi érdekeiket a nemzetközi emberi jogi egyezményekkel. A Közgyűlés fontosnak tartotta, hogy a tagországok vezessék át törvényhozásukba a módosított európai szociális karta rendelkezéseit is. A Közgyűlés különösen fontosnak tartotta az egyes társadalmi célcsoportok, így a gyerekek, a nők, a hátrányos helyzetűek, az idősebbek és a sérült emberek szociális jogainak védelmét.

A Miniszteri Bizottságnak szóló **ajánlásban** (1976/2011) a Közgyűlés felszólította a Miniszteri Bizottságot, hogy az egyes tagországok kormányai parlamentjeiknek a véglegesítés előtt véleményezésre küldjék el a vonatkozó jogszabályokat. A Közgyűlés fontosnak tartotta, hogy a Miniszteri Bizottság biztosítsa továbbra is, hogy a Közgyűlés vegyen részese az Európa Tanács kormányközi együttműködési rendszerének és az abban megfogalmazott ajánlásoknak és javaslatoknak a szociális jogok vonatkozásában.

Készítette:

Dr. Sárdi Péter

Jóváhagyta:


Dr. Braun Márton

ELOSZTÓÍV

„az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 2011. évi nyári ülészakáról c. jelentéshez

1. Kövér László elnök
1. Lezsák Sándor alelnök
2. Jakab István alelnök
3. Dr. Latorcai János alelnök
4. Dr. Ujhelyi István alelnök
5. Balczó Zoltán alelnök
6. Lázár János frakcióvezető
7. Harrach Péter frakcióvezető
8. Mesterházy Attila frakcióvezető
9. Dr. Schiffer András frakcióvezető
10. Vona Gábor frakcióvezető
11. ET delegáció tagjai
12. Európa Ügyek Bizottsága elnöksége
13. Külügyi Bizottság elnöksége
14. Németh Zsolt parlamenti államtitkár, KÜM
15. illetékes főosztályvezető, KÜM
16. Saját